

Центральна міська публічна бібліотека
Краматорської міської ради
Організаційно-методичний відділ

*«Сторітеллінг: велика
сила маленьких історій»*

Консультація методиста

Краматорськ, 2020

УДК 02(477.62)(072)

S 87

Storytelling: велика сила маленьких історій [Текст]:
Консультація методиста / уклад. Т. М. Кириленко. —
Краматорськ: ЦМПБ, 2020. — 20 с.

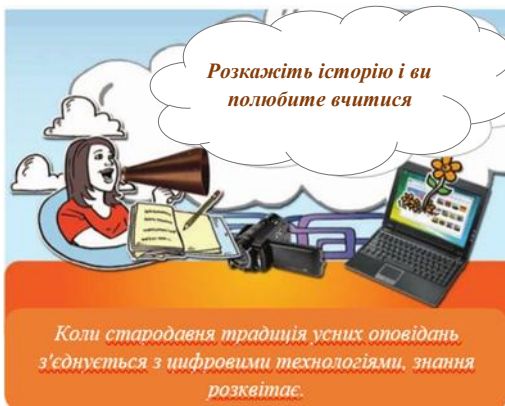
У виданні розглядаються особливості та переваги сторітеллінгу – одного з найцікавіших та найпродуктивніших сучасних методів залучення читачів, вміщено поради щодо використання в практиці роботи бібліотек такої популярної форми роботи з читачами сторітеллінг (від англ. storytelling) - спосіб передавання інформації через розповідання історій. Висвітлено можливості мультимедійних технологій, інтерактивних форм спілкування, дистанційного навчання, йдеться про бібліотечні веб-портали та віртуальні методичні модулі.

Матеріал підготовлено на основі аналізу та узагальнення інформації з професійної періодики, бібліотечних сайтів, інших ресурсів Інтернету.

Видання розраховане на широке коло бібліотечних фахівців.

Підготувала:

Т. Кириленко, зав. ОМВ ЦМПБ

Практики бібліотечної справи зазначають, що саме з розвитком інформаційних технологій спілкування з реальними людьми в реальному часі подекуди стає просто розкішшю, мистецтвом, якому треба навчати і яке варто популяризувати в роботі

бібліотеки. Тому популярною формою роботи з читачами сьогодні є сторітеллінг (від англ. storytelling) - спосіб передання інформації через розповідання історій. Сторітеллінг використовують, щоб розважити, залучити або переконати співрозмовника (аудиторію). Сюжет будується таким чином, щоб зацікавити слухача, заволодіти його увагою та змусити повірити у краще; щоб за позитивним прикладом героя розповіді розв'язати певну проблему чи внутрішній конфлікт тощо.

Сторітеллінг (англ. – storytelling, “розповідь історій”) – технологія створення історії та передачі за її допомогою необхідної інформації з

метою впливу на емоційну, мотиваційну, когнітивну сфери слухача. У перекладі з англійської story означає історія, а telling – розповідати. Отже, сторітеллінг – це розповідь історій. Сторітеллінг має величезну практичну користь: легке засвоєння матеріалу, розвиток уваги, подолання страху публічного виступу, вміння

говорити, формулювати власні думки. Тож не дивно, що з кожним роком він стає все більш популярним методом комунікації.

Метод сторітеллінгу, або розповідання історій, особливо ефективний в епоху технологій, коли факти, що їх мають запам'ятати на уроках учні, губляться серед інформаційного шуму.

Вдало побудована історія має великий шанс прижитися серед учнівської аудиторії. Адже розповідання історій передбачає вкраплення власного або чужого досвіду, комунікацію та емоційне співпереживання. Донесення ідеї, а не лише інформації.

Мета сторітеллінгу.

Привернути увагу слухачів з початку розповіді і утримувати її протягом всієї історії, викликати симпатію до героя, донести основну думку історії.

Завдання:

- обґрунтувати правила поведінки в тій чи іншій ситуації, хто і навіщо створив ці правила;
- систематизувати і донести інформацію;
- обґрунтувати право кожного бути особливим, не схожим на інших;
- наочно мотивувати вчинки героїв;
- сформувати бажання спілкуватися.

Види сторітеллінгу:

Культурний – розповідає про цінності, моральність та вірування;

Соціальний – розповідь людей один про одного. Міфи, легенди – вони відображають культуру й нагадують нам, чого в житті слід уникати аби бути щасливим.

Jump story – всі полюбляють слухати історії про містичних істот, коли неочікуваний кінець змушує підстрибнути на стільці від страху.

Сімейний – сімейні легенди зберігають історію наших пращурів.

Дружній – ці історії об'єднують друзів.

Особистий – особисті історії розповідають про власний досвід та переживання.

Сторітеллінг може бути **пасивний і активний**. У першому випадку за створення історії та її розповідь відповідає бібліотекар, у другому – йому допомагають слухачі. Вибір одного чи іншого варіанту залежить від теми заняття, а також від особистих побажань розказчика.

Основні функції сторітеллінгу:

1. Мотиваційна – спосіб переконання дітей, який дає змогу надихнути їх на прояв ініціативи в читанні.

2. Об'єднуюча – історія є інструментом розвитку дружніх, колективних міжособистісних стосунків у групі.

3. Комунікативна – історії здатні підвищити ефективність спілкування на різних рівнях.

4. Інструмент впливу – дозволяє не директивно впливати на вихованців та формувати в них суспільно корисні переконання.

5. Утилітарна – один із найпростіших способів донести до інших зміст завдання або проекту.

Як бібліотекарю створити свою історію? Варто розуміти, що далеко не кожна розповідь є історією. Щоб створити, вам потрібно чітко знати тему, розробити сюжет, вигадати непересічного героя, додати трохи цікавих подій та вивести правильні висновки.

Метод сторітеллінгу дозволяє:

- урізноманітнити освітню діяльність з дітьми;
- зацікавити кожну дитину в тому, що відбувається в дії;
- навчити сприймати і переробляти зовнішню інформацію;
- збагатити усне мовлення дітей;
- полегшити процес запам'ятовування сюжету.

При складанні історії необхідно враховувати:

- вікові особливості дітей, в тому числі інтелектуальний, емоційний, фізичний і духовний рівень розвитку.
 - у кожного персонажа повинні бути особливі риси характеру, які будуть відображатися в викладених подіях. Основний персонаж неодмінно повинен викликати симпатію.
 - історія повинна викликати почуття емпатії представленим персонажам, представляючи себе на його місці. Можна використовувати відкриті питання на адресу дітей, які залучатимуть до участі в розповіді історії.
 - необхідно додавати емоційний фон до фактів. І не можна випускати з уваги почуття гумору, воно може допомогти вирішити будь-які проблеми.

Табл. 1. Складові частини історії:

Табл.2 Чому саме історія?

Доступна	Викликає емоції	Динамічна	Викликає асоціації	Мотивує
Історії легше сприймаються учнями, ніж описи, визначення; реалізується принцип доступності навчання.	Історія впливає на почуття дитини, а це підвищує рівень концентрації уваги.	Сучасні діти з «кліповим» мисленням краще сприймають динамічну історію, ніж текстіншого виду.	Історія викликає асоціації, адже при розповіді використовуємо малюнки, презентації; реалізується принцип наочності.	В історії є герой, який в процесі боротьби та наполегливої праці змінюється і мотивує до цього ж дітей.

Історія залежить від того, для якої саме аудиторії вона призначена. В історії будь-якого виду є кілька ключових принципів, які відрізняють її від простого викладу фактів: наявність персонажа; наявність інтриги; наявність сюжету.

Табл.3. Історія повинна містити:

Табл.4. Герої історії

Історія допомагає інформувати, порівняти, візуалізувати та деталізувати той матеріал, який бібліотекар хоче подати слухачеві. Основними

складовими сторітеллінгу можна назвати чесність історії, яку ви розповідаєте, її детальність, конкретність. Також історія повинна бути показовою і добре зрозумілою.

Табл.5 Історії можуть бути побудовані

Дуже цікавими та ефективними є включення в історію словникових слів, що супроводжуються схематично – малюнковою мнемонікою. Чим кумедніші і простіші історії – небувалиці, тим швидше запам'ятають їх читачі,

переказуючи їх один одному. Спочатку переказ спирається на малюнок, до речі, малюнки діти можуть складати і самі. Згодом лише історія переказується дітьми. Використання мнемотехнічних прийомів дає змогу дітям в грі, без особливих зусиль, запам'ятовувати необхідний матеріал.

В цілому алгоритм дій буде наступним:

1. Визначення теми та мети заходу – від цього залежить вибір сюжету історії.
2. Розробка детального сюжету та основних подій оповіді.
3. Вибір головного героя – подумайте над його іменем, характером, зовнішністю тощо.
4. Вигадка інтриги: чим більш несподіваною вона буде, тим краще. На цьому етапі вже можна складати перший варіант історії.
5. Прочитайте головний варіант та додайте метафори.

Історія може бути вигаданою від початку і до кінця, але також можна використовувати цілком реальні події. Так буде навіть краще, адже випадки з життя завжди викликають величезну цікавість.

Зверніть увагу: розповідь має бути емоційною та динамічною, події мають йти одна за одною.

Прийоми навчання розповіді історій:

1. основні: зразок, план, аналіз;
2. допоміжні: запитання, нагадування, вказівка, заохочення, підказка;
3. специфічні: запис розповіді вихованців, придумування розповідей- мініатюр, об'єднаних однією особою тощо.

Види розповідей на словесній основі

- розповідь на тему, запропоновану бібліотекарем;
- розповідь за планом;
- розповідь за запропонованим початком;
- розповідь за опорними словами;
- складання казки за власним сюжетом.

Історії повинні бути змістовними, логічно послідовними, точними, виразними, зрозумілими слухачами, самостійними, невеликими за розмірами.

Сторітеллінг в навчанні. Ви коли-небудь замислювалися, чому ми так швидко і надовго запам'ятовуємо сюжети фільмів, книг або телешоу, але при цьому вивчення лекції чи підручника часто перетворюється на справжні тортури? Сьогодні перед багатьма постає актуальне питання, як залучити дітей в процес читання та взагалі навчання настільки, щоб він виніс максимум корисного для себе? Як зацікавити і утримати його увагу? Давайте проведемо невеликий експеримент: як вам буде цікавіше дізнатися про появу *сендвіча*?

Експеримент. Варіант 1.

Сендвіч — це англійський різновид бутерброда. Складається з 2-х або більше скибочок хліба (булки) і одного або декількох шарів м'ясної начинки (або будь-який інший). Оксфордський словник датує перше вживання терміна «сендвіч» по відношенню до їжі 1762 роком.

Варіант 2. Відомий британський політик, аристократ Джон Монтегю, IV граф Сендвіч, дуже любив проводити час за картковими іграми. Одного разу, під час чергової гри в Крібедж, яка тривала вже кілька годин, він не знайшов часу перекусити і наказав

служі принести йому їжу між двома скибочками хліба. Його друзям дуже сподобався варіант прийому їжі без відриву від гри, і вони теж замовили хліб «по-сендвічські».

Що ми бачимо? Звичайно, перший варіант більш схожий на серйозне пояснення, ніж другий. Однак, якщо через декілька днів вас попросити згадати визначення, швидше за все, це не вдасться. А прочитавши історію, описану в другому варіанті, ви напевно запам'ятаєте її і, може не кожен раз, але будете згадувати графа в процесі приготування сендвіча. А якби вона була представлена у вигляді «нудної» витяги із Вікіпедії або сірої презентації, ніяких емоцій і тим більше запам'ятовуючого ефекту ви б не отримали.

Тому, якщо ви вирішили створити такий електронний курс, який гарантовано запам'ятають надовго і будуть застосовувати на практиці, створюйте у вашому курсі «реальну казку». Такий підхід допоможе викликати у слухача емоції, а емоції — це запорука того, що інформацію запам'ятають. Поступово переходьте від нудної теорії до яскравої практики. Перекладайте матеріал у ситуації, які можуть відбуватися в житті — так ви підготуєте слухача до вирішення завдання, яке одного разу перед ним постане.

Структура історії

Вступ – основна мета цього етапу – підготувати дітей до самої історії, створюється контекст історії. Вступ, як правило, має бути коротким. Воно являє важливу значимість, ставлячи питання або пізнаючи проблему, яку необхідно вирішити. Здійснити це необхідно так, щоб викликати у слухача інтерес і захопити його. У разі якщо діти, слухаючи, витають у хмарах, то вступ перед початком історії має зачепити їх увагу та утримувати її. Вступ до історії має бути пов'язаний з головною темою. Він зосереджує увагу дітей на питанні чи проблемі, якій вона присвячена, і на завершенні якої історії буде отримана відповідь. Крім того, вступ має звертатися до реального досвіду дітей. Вступ до історії не повинен включати в себе підказки до вирішення проблеми.

Розвиток подій. Тут виявляються сюжетні напрямки і звичайні

функціонуючих персонажів. Ця частина дає можливість ґрунтовніше проникнути в проблему або конфлікт, про який розповідається в вступі. Дана частина історії робить проблему гірше, і тим самим створює певну напругу. Ситуація не стає дозволеною. По суті, вона стає все більш напруженою.

правило, зовсім не та, яку ми очікували. Це переломний момент в історії. Наприклад, було погано, ми щось зробили і стало добре або навпаки. Історії без розв'язки не цікаві дітям.

короткий висновок, що підсумовує розповідь одним реченням. Як у байці - мораль. І головне на цьому етапі не перейти тонку межу між висновками та повчаннями.

Як написати захоплюючу історію?

1. Головне - це контент. Контент повинен бути цікавий і корисний слухачеві. Подумайте, що цінного і корисного ваш вихованець отримає від вивчення матеріалу.

2. Наявність героя. Яскравий герой, з яким аудиторія себе може себе асоціювати — рушійна сила будь-якої історії.

Кульмінація (або розв'язка). Коли напруга доходить до апогею і обстановка починає виглядати нестерпною, з'являється дозвіл поставленої проблеми. Таємниця розкрита. В кінцевому підсумку знаходиться рішення, і ця відповідь, як

Висновки – їх треба озвучувати обов'язково. Досить часто з однієї історії можна зробити кілька висновків, тому треба спрямувати думки вихованців у потрібне нам русло. По суті, кульмінація завершила історію; але тут має бути

3. Подбайте про якісне візуальне оформлення. Саме візуальний фон допомагає зробити атмосферу в історії більш динамічною, барвисто розкрити тему, надати додаткову жвавість і занурити слухача в контекст.

4. Нотки драматургії. Взаємодію з персонажем потрібно будувати навколо конфліктної ситуації, а історія повинна розвиватися за певною логікою, зашифрованою в аббревіатурі ЕЗРКР (експозиція, зав'язка, розвиток, кульмінація, розв'язка).

5. Скажіть тверде «НІ» монотонності! Придумуючи історію, намагайтеся уникати монотонності.

6. Деталі та емоції. Ось тут потрібно бути вкрай уважним. Справжня історія повинна бути насичена життям. Зачиняєш очі і перед тобою з'являється картинка, реальна, наповнена запахами, енергією, звуками, тактильними відчуттями.

7. Висновок. Або мораль усієї байки — з якою метою ви взагалі розповідали історію, яку думку хотіли донести? Пам'ятайте про це. Історія без логічного висновку — як зжуваний виступ актора на сцені: ось він читає вірш, так чуттєво, емоційно, динамічно. Але останню фразу він ковтає, збивається — і все. Ефекту 0!

Варіанти сюжетів.

Існує п'ять основних сюжетів сторітеллінгу, які можна використовувати, змінюючи основну лінію згідно з вашими потребами:

1. Класичний. Структура: головний герой – ціль – перепони на шляху до цілі – подолання проблеми – результат. Підходить для мотивації, пояснення процесів або явищ, вибору шляхів розв'язання певних проблем чи задач.

2. Боротьба з монстром. Структура: Головний герой – ціль – зустріч з дуже сильним монстром – боротьба та перемога – досягнення цілі. Підходить як мотивація для навчання.

3. Історія Попелюшки. Структура: герой – незвична ситуація – поява проблем (або ворогів) – втручання чарівного помічника – щасливе вирішення ситуації. Підходить для мотиваційних промов, пояснення або порівняння процесів та явищ, опису еволюційних змін в певних сферах життя, вибору виду вирішення задач.

4. День байбака. Структура: герой – ціль – дії героя та повернення до початкової точки – вибір правильної стратегії дій – досягнення мети.

5. Квест. Структура: герой – ціль – зміна кількох локацій та вирішення в кожній з них певних задач – почергове досягнення міні-результатів – тріумф. Підходить для моделювання проблемних ситуацій, вирішення аналітичних задач, закріплення набутих навичок та вмій.

Переваги техніки сторітеллінгу:

1. Сторітеллінг - відмінний спосіб урізноманітнити захід, щоб знайти підхід і зацікавити будь-яку дитину. Не потребує витрат і може бути використаний в будь-якому місці і в будь-який час.

2. Техніка сторітеллінгу має форму дискурсу, тому що розповідь становить великий інтерес, а також розвиває фантазію, логіку і підвищує культурний розвиток.

3. Дітям сторітеллінг допомагає навчитися розумовому сприйняттю і переробці зовнішньої інформації, збагачує усне мовлення, підсилює культурну самосвідомість, допомагає запам'ятати матеріал, розвиває грамотність;

4. Сторітеллінг може успішно використовуватися в проектній та спільній діяльності дітей.

В одній історії більше мудрості, ніж у всій філософії Філіпп Пуллман Дошкільнятам набагато простіше запам'ятати матеріал у вигляді цікавої історії. Сухі факти запам'ятовуються погано, в той час як барвисті історії залишаються з нами

надовго. Сторітеллінг - це чудовий метод викладання будь-якого матеріалу.

Радимо створювати такі цікаві історії, які гарантовано допоможуть викликати у читачів емоції, а емоції – це запорука того, що інформацію запам'ятають. Для створення цифрових історій можна скористатися безкоштовними інструментами для створення цифрового розповіді (Digital Storytelling)

Технології цифрового розповіді чи цифрового розповіді (Digital Storytelling) легко застосовуються, доступні і корисні для широкої аудиторії. Одним людям потрібна цифрова історія, щоб викликати емоції, іншим - щоб залучити нового клієнта, а третім вона спрощує спілкування з великою кількістю слухачів.

У цифровому оповіданні розповідь об'єднується з таким цифровим контентом, як анімація, фото, аудіо і т.д. Новий жанр знаходить все більшу популярність в бібліотеках, школах і інших навчальних закладах по всьому світу. Перед вами декілька безкоштовних інструментів створення цифрових історій для будь-яких ваших цілей.

1. StoryBird

StoryBird містить прості інструменти для створення цифрових візуальних оповідань протягом декількох хвилин, тут ви можете писати, читати і ділитися історіями. Аніматори і ілюстратори з усього світу зробили свої роботи легкодоступними, тому письменники різного віку можуть використовувати їх художества і перетворювати в інноваційні, творчі та захоплюючі розповіді.

Всі розповіді і зображення категоризуються. Це означає, що у величезній базі даних дуже легко орієнтуватися. Відмінний і зовсім безкоштовний ресурс.

2. PicLits

PicLits дозволяє використовувати комбінацію слів, розміщених на зображенні, щоб надати історії суть і сенс. Це може бути пропозиція, заголовок, вірш, цитата, текст тощо. Ви легко можете творити з PicLit методом drag-and-drop або вільним стилем (Freestyle method). Цей інструмент легко доступний через смартфони або Ipad.

3. StoryJumper

StoryJumper зручний інструмент, який допоможе вам писати і ілюструвати розповіді, застосовуючи набір інтуїтивно зрозумілих вбудованих інструментів. Ви можете використовувати наявні фотографії і графічний арт з бази даних StoryJumper або завантажувати власні знімки в якості фону для сцени і графічні арти для більшої індивідуалізації історії.

Moovly <https://www.youtube.com/watch?v=KNYFZGIXUH4> – сервіс для створення анімованих презентацій із елементами скрайбінгу; <https://www.youtube.com/watch?v=RJIT6OvVHEw> – сервіс Pixton <https://www.youtube.com/watch?v=RJIT6OvVHEw> призначений для створення **коміксів**, у тому числі для створення мальованих коміків та коміксів на основі власних фотографій та картинок або галереї готових персонажів, фонів та предметів.

Яскравим прикладом сторітеллінгу можна назвати відео “Що всередині чорної діри?” на YouTube-каналі “Цікава наука” (<https://www.youtube.com/watch?v=I3B9WuY7uow>). Інформація подана у формі історії про допитливу вчену Ліз, якій дуже хотілося дізнатися все про чорні діри. Така розповідь разом з візуалізацією дає вражаючий ефект.

Висновки: Величезна перевага сторітеллінгу полягає в його універсальності: користуватися ним можна фактично на будь-якому заході. Більше того, оскільки сторітеллінг розроблявся перш за все для корпоративного навчання, формування дружніх стосунків у колективі та підвищення лояльності працівників до компанії, то чому б не застосувати його під час виховних годин з такою ж самою метою? Сторітеллінг є відносно новою формою навчання, але швидко завойовує популярність, однаково подобаючись і педагогам, і вихованцям. Цікаві та правильно побудовані історії – сильний інструмент оптимізації навчання, виховання, спробуйте!

ФІЛОСОФСЬКА КАЗКА ПРО ОБРАЗУ

Образа – це така маленька й дуже симпатична тваринка. На вигляд вона зовсім не шкідлива. І якщо з нею правильно поводитися, то шкоди вона вам не завдасть. Образа, якщо не намагатися її оселити у своєму будинку, живе на волі й ніколи нікого не чіпає. Звірятко це дуже маленьке і спритне, тому може випадково потрапити в тіло будь-якої людини. Людина це відразу відчує.

А звірятко кричить людині:

– Я ненавмисно попалося! Випусти мене! Мені тут темно і страшно! Я хочу до мами!

Але люди давно вже не розуміють мови тваринок, особливо таких маленьких...

Є такі люди, які відразу відпускають Образу. Але є й такі, які ні за що не хочуть її відпускати. Вони відразу називають Образу своєю і носять її з нею, як із найдорожчою іграшкою. Постійно думають про неї і навіть уночі прокидаються від думок про неї.

А Образі все одно не подобається жити з людиною. Вона крутиться, шукає вихід, але сама ніколи не знайде шляху. Ось таке звірятко.

Та й людина теж нізащо не хоче випустити вже свою Образу. Шкода віддавати. А звірятко ж голодне - і їсти йому дуже-дуже хочеться. Ось і починає воно потихеньку їсти людину зсередини. І людина відчуває це: то там заболить, то тут. Так болить, що сльози течуть із очей. Але оскільки вона не розуміє, від чого це, то й не пов'язує це нездужання з образою. А згодом і взагалі

звикає до неї. Образа від безвиході теж потихеньку звикає до свого господаря: їсть, росте, непомітно гладшає і зовсім перестає рухатися. Знаходить усередині людини що-небудь смачненьке і гризе. Так і кажуть про таких людей: «Образа гризе».

І, врешті-решт, Образа так приростає до людини, що стає її частиною. Людина з кожним днем слабшає, а Образа всередині все товстішає і товстішає. І невтямки людині, що тільки їй треба – взяти її відпустити Образу! Нехай собі живе на волі і буде знову маленькою, спритною і худенькою!

І людині без неї легше живеться, бо від Образи вона часто плаче і хворіє. Образа – це таке маленьке звірятко. Відпусти його, нехай собі біжить до мами!

(Автор невідомий)

Творче завдання:

Розкажіть власну історію про Лінь, Заздрість, Байдужість, Брехню, Злість (на вибір).

https://oksanadov.blogspot.com/p/blog-page_15.html?view=magazine

Цікаві факти з життя знаменитих письменників, творами яких зачитувались, зачитуються і будуть зачитуватись.

Тарас Шевченко, за своє життя, написав 237 віршів і поем.

Микола Гоголь

працював над створенням «Мертвих душ» тільки стоячи. Мав пристрасть до рукоділля: в'язав на спицях шарфи, кроїв сестрам сукні, ткав пояси, до літа шив собі шийні хустки.

Михайлу Булгакову знадобилося 12 років на написання роману «Майстер і Маргарита».

Джек Лондон був соціалістом, а крім того – першим в історії американським письменником, який заробив своєю працею мільйон доларів.

Агата Крісті

страждала на дисграфію, тобто, практично не могла писати від руки. Всі її знамениті романи були надиктовані.

Едгар Аллан По все життя боявся темряви.

Оноре де Бальзак
завжди писав у темряві.

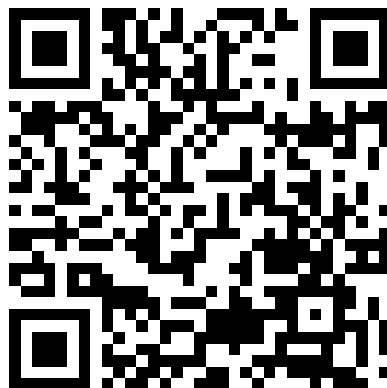
Олександр Дюма-батько написав 420 романів

Марк Твен був непоганим винахідником. Серед його розробок:

- блокнот з відірваними аркушами для журналістів;
- шафа з розсувними полицками;
- саморегульовані підтяжки;
- машина для зав'язування краваток.

Продовжуйте пошук цікавого про твори і творчість письменників на бібліотечних заходах разом зі своїми користувачами.

ОМВ ЦМПБ

Краматорської міської ради

Адреса: вул. Марії Приймаченко, 16

Номер тел.: 7-33-62

Наш e-mail: kram.org.metod@gmail.com

Блог: metod-lib-krm.blogspot.com